Kargil Vijay Diwas 2026

A Tribute to Valour, Sacrifice, and the Spirit of India

ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ 2026

ਸਾਹਸ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਟੁੱਟ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ, ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਅਦੁੱਤੀ ਸਾਹਸ, ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਵਸ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਕਾ ਕਾਰਗਿਲ ਦੇ ਅਮਰ ਸਾਹਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਟੁੱਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸਾਹਸ ਨੇ ਦੁਰਗਮ ਚੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੌਜੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਅਜਿੱਤ ਸਾਹਸ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਰੋਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ, ਦੇਸ਼ 27ਵਾਂ ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਕਾ 1999 ਵਿੱਚ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਰਗਿਲ ਦੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। 26 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ, ਤਿਰੰਗਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੱਦਾਖ ਦੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉੱਤੇ

ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਡਿਆ, ਸਾਹਸ, ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜਿੱਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਮਰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਿਆ।

ਕਾਰਗਿਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਮਈ 1999 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (LoC) ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਗਿਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਚੌਕੀਆਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਗਲਤ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ, ਅਡੋਲ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਹਿੰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਰੰਗਾ ਦੁਬਾਰਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮਾਤ੍ਰਿ ਭੂਮੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀ, ਰਣਨੀਤਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਕਾਰਗਿਲ ਤੋਂ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਸਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਮਤ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਾਡੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਕਦਮ

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ 1999 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਾਰਗਿਲ ਦੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ, ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (LoC) ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਾੜੀ ਚੌਕੀਆਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ, ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੀ। ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਯੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਘੁਸਪੈਠ

ਇਹ ਘੁਸਪੈਠ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ "ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਦਰ" ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (LoC) ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਰਤੀ ਚੌਕੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਸਿਆਚਿਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸੀ।

ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 3 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ ਕਾਰਗਿਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ । ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਿਕੋਨਾਈਸੈਂਸ ਗਸ਼ਤ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਵਿਆਪਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਗਸ਼ਤ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀਨਗਰ-ਲੇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ 5,000 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸੰਜਮ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (LoC) ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ 26 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਫੇਦ ਸਾਗਰ ਰਾਹੀਂ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿੰਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਦੌਰਾਨ "ਰੋਕਣ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ" ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ। ਸ੍ਰੀਨਗਰ-ਲੇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਣਨੀਤਕ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਸੀ। ਵਾਧੂ ਫੌਜਾਂ, ਤੋਪਖਾਨਾ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਲੌਜਿਸਟਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਠੰਡ, ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭੂਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੇਠ ਲਗਭਗ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ।

ਯੁੱਧ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈਆਂ

ਟੋਲੋਲਿੰਗ ਦੀ ਲੜਾਈ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਮਈ 1999 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਲੜਾਈ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 13 ਜੂਨ, 1999 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ 4590 ਅਤੇ ਟੋਲੋਲਿੰਗ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਣਨੀਤਕ ਫਾਇਦ ਦਿੱਤਾ।

ਟਾਈਗਰ ਹਿੱਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਟਾਈਗਰ ਹਿੱਲ, ਦ੍ਰਾਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਚੋਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਮੋੜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਆਇੰਟ 4875, ਬਟਾਲਿਕ, ਮੁਸ਼ਕੋਹ ਘਾਟੀ ਅਤੇ ਕਾਕਸਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਅਦੁੱਤੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਰਣਨੀਤਕ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ।

ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਚੌਕੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪੂਰਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਜਮ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ।

ਇੱਕ ਜਿੱਤ ਜਿਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਧਿਆਇ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਾਹਸ, ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਣ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। 14 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ, ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਨੂੰ ਸਫਲ ਐਲਾਨਿਆ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਿਆ ਸਾਹਸ

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸਾਹਸ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਚੋਟੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਦੁੱਤੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸੈਨਿਕ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਾਹਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਅਮਰ ਅਧਿਆਇ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਗ੍ਰੇਨੇਡੀਅਰ ਯੋਗੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਕੈਪਟਨ ਵਿਕਰਮ ਬੱਤਰਾ, ਕੈਪਟਨ ਵਿਜਯੰਤ ਥਾਪਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੰਮਤ, ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਵਉੱਚ ਫੌਜੀ ਸਜਾਵਟ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਾਹਸ ਲਈ, 4 ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮ ਵੀਰ ਚੱਕਰ, 9 ਨੂੰ ਮਹਾਵੀਰ ਚੱਕਰ ਅਤੇ 55 ਨੂੰ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1 ਸੈਨਿਕ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਮੈਡਲ, 6 ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਮੈਡਲ ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 83 ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨਾ ਮੈਡਲ

ਅਤੇ 24 ਹਵਾਈ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਯੂ ਸੈਨਾ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਿੰਮਤ, ਅਗਵਾਈ, ਕਰਤੱਵ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਮਿੱਟ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ।

ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਿਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੱਕ

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋੜ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ, ਤੇਜ਼ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅੱਜ, ਇਹਨਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਵੱਧਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਫੌਜ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਫੌਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਫੌਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਚ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਰੱਖਿਆ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਹਨ। ਡੀਐੱਮਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਫੌਜ, ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀਆਂ, ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਚੀਫ਼ ਆਫ਼ ਡਿਫੈਂਸ ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਅਹੁਦਾ

ਉੱਚ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੀਫ਼ ਆਫ਼ ਡਿਫੈਂਸ ਸਟਾਫ਼ (ਸੀਡੀਐੱਸ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ। ਸੀਡੀਐਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤਤਾ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਫੌਜੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਨੂੰ

ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਬਿਪਿਨ ਰਾਵਤ 2020 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੀਡੀਐੱਸ ਬਣੇ। ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਅਨਿਲ ਚੌਹਾਨ ਕੋਲ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼

ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰੂਟ ਅਧੀਨ ਸਿੱਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ (FDI) ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਧਾ ਕੇ 74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ FDI ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2026 ਤੱਕ, ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 6,670.59 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਉੱਨਤ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਉਪਕਰਣ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ 2013-14 ਵਿੱਚ 2.53 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2026-27 ਵਿੱਚ 7.85 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚ ਵੀ ਵਧਿਆ ਹੈ, 2014-15 ਵਿੱਚ 94,587.95 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2026-27 ਵਿੱਚ 2.19 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਉਪਕਰਣਾਂ, ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

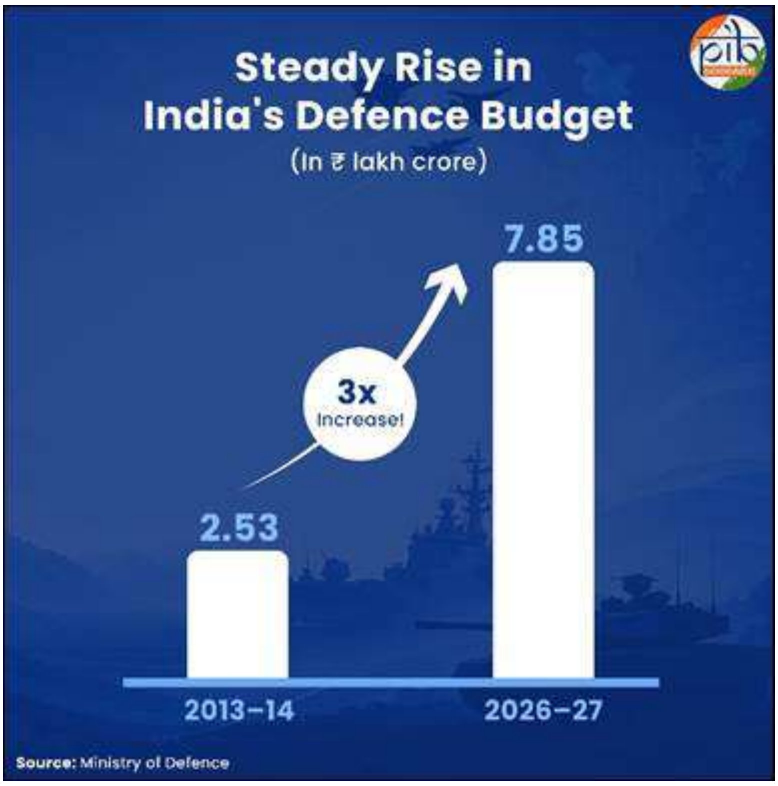

ਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦਨ 2025-26 ਵਿੱਚ 1.78 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2014-15 ਵਿੱਚ 46,429 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਹੈ।

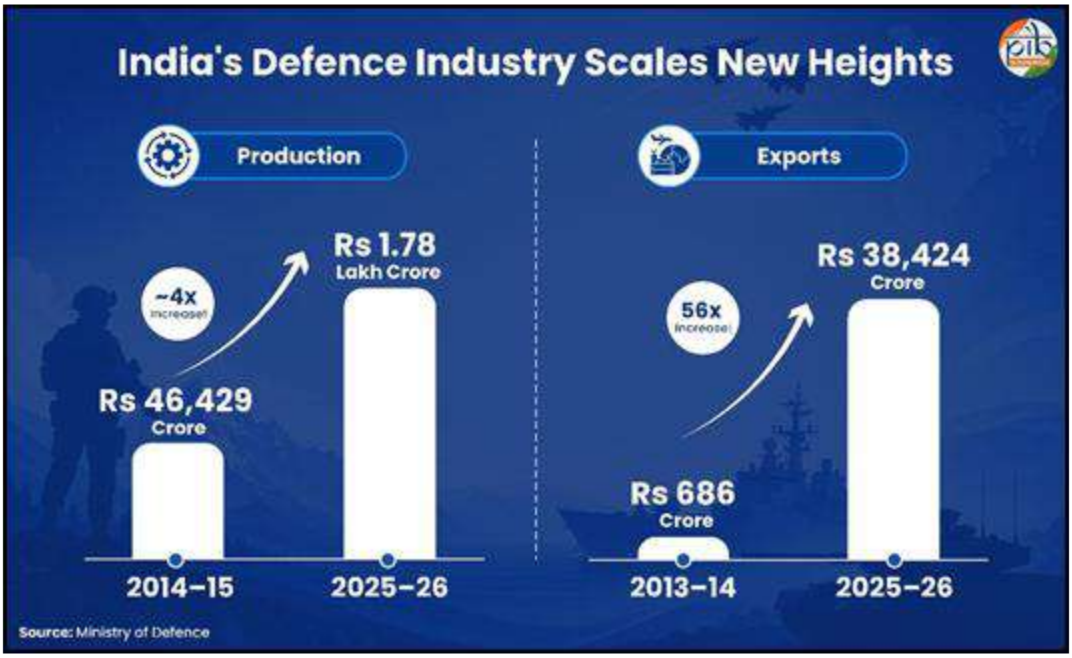

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਯਾਤ 2013-14 ਵਿੱਚ 686 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2025-26 ਵਿੱਚ 38,424 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 56 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦ ਅੱਜ 80 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

"ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ" ਅਤੇ "ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ" ਵਰਗੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਗਲੋਬਲ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 65-70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ।

ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ "ਸ੍ਰੀਜਨ ਡਿਫੈਂਸ ਪੋਰਟਲ" ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ, MSMEs ਅਤੇ ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। "ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ" ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 2021 ਵਿੱਚ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੂਚੀ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਈ 2026 ਤੱਕ 5,012 ਰੱਖਿਆ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੂਚੀਆਂ DPSUs ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆ ਵਿੱਚ 15,700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੱਖਿਆ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ 3,204 ਵਸਤੂਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, DPSUs ਦੁਆਰਾ 9,782 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ MSMEs, ਸਟਾਰਟਅੱਪਸ, ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁਲਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤਰੀ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ

ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਖੇਤਰੀ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਤੱਕ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਨੂੰ 42,057 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4,409 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਟੈਸਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੱਖਿਆ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਨੂੰ ₹32,699 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4,446 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ, ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਗਨੀਪਥ ਯੋਜਨਾ

ਅਗਨੀਪਥ ਯੋਜਨਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ (ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ) ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ "ਅਗਨੀਵੀਰਾਂ" ਵਜੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਬਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਗਨੀਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਪਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਓਪਨ ਸਕੂਲਿੰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਅਕ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਨਰ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਅਤੇ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ, ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਫੌਜ ਵੱਲ

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੁੱਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੂੰਘਾ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉੱਨਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਵਧੇਰੇ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਮਲਾ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਪਲੈਟਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ, ਹਵਾਈ, ਜਲ ਸੈਨਾ, ਪੁਲਾੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਸੰਚਾਲਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਪਲੈਟਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਪਲੈਟਫਾਰਮ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਲੜਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨਾਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਅਰਜੁਨ ਐੱਮਕੇ- 1ਏ ਮੁੱਖ ਜੰਗੀ ਟੈਂਕ: ਅਰਜੁਨ ਐੱਮਕੇ-1ਏ ਮੁੱਖ ਜੰਗੀ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਬਖਤਰਬੰਦ ਜੰਗੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਵਿਕਰਾਂਤ: ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਹਕ, ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਵਿਕਰਾਂਤ, 2 ਸਤੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਰਾਫੇਲ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼: ਭਾਰਤ 2030 ਤੱਕ 62 ਰਾਫੇਲ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਚਲਾਏਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 26 ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਰਾਫੇਲ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਫੇਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪਾਚੇ ਅਤੇ ਚਿਨੂਕ ਹੈਲੀਕਕੌਪਟਰ: ਅਪਾਚੇ ਅਟੈਕ ਹੈਲੀਕੌਪਟਰਾਂ ਅਤੇ ਚਿਨੂਕ ਹੈਵੀ-ਲਿਫਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈਲੀਕੌਪਟਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਡਰੋਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਯੁੱਧ ਸਮਰੱਥਾ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਡਰੋਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਰੋਨ ਹੁਣ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਜਾਸੂਸੀ, ਸਟੀਕ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਹੋਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲ: ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰੀਖਣ 12 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਲਟੀ-ਸਟੇਜ, ਸੁਪਰਸੋਨਿਕ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ, ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹਵਾ ਤੋਂ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਰੇਂਜ 290 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਗਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 2.8 ਗੁਣਾ ਹੈ (ਮਾਚ 2.8)।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 17A ਸਟੀਲਥ ਫ੍ਰੀਗੇਟ: ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 17A ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦਾ ਉੱਨਤ ਸਟੀਲਥ ਫ੍ਰੀਗੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਗਾਈਡਡ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਫ੍ਰੀਗੇਟ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ

ਹਨ। ਇਹ ਫ੍ਰੀਗੇਟ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਸਤਹੀ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਪਣਡੁੱਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਧਾਇਕ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਜਹਾਜ਼: ਸੰਧਾਇਕ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਜਹਾਜ਼ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੱਟ ਅਤੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ INS ਸੰਧਾਇਕ, INS ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, INS ਇਕਸ਼ਕ ਅਤੇ INS ਸੰਧੋਧਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਨਾਲਾ-ਕਲਾਸ ਸ਼ੈਲੋ ਵਾਟਰ ਐਂਟੀ-ਸਬਮਰੀਨ ਵਾਰਫੇਅਰ (ਏਐੱਸਡਬਲਿਊ) ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼: ਅਨਾਲਾ-ਕਲਾਸ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਤੱਟਵਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਣਡੁੱਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਜੰਗੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੱਠ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਨਾਲਾ, ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਐਂਡਰੋਥ, ਆ ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਈਐਨਐੱਸ ਅੰਜਦੀਪ, ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਮੀਨੀ, ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਭੈ, ਅਗਰਾਏ, ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਕਸ਼ੈ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਜੈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਆਈਐੱਨਐੱਸ ਅਨਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਾਟਰਜੈੱਟ-ਪ੍ਰੋਪੇਲਡ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ।

ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਪੜ੍ਹੋ: ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ

ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ

ਭਾਰਤ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੰਗੀ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉੱਨਤ ਰੱਖਿਆ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ, ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਿਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤੀ: 27 ਮਾਰਚ, 2019 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਨੇ "ਮਿਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤੀ" ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦ੍ਵੀਪ ਤੋਂ ਇੱਕ ਐਂਟੀ-ਸੈਟੇਲਾਈਟ (ASAT) ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰੀਖਣ

ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਐਂਟੀ-ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਚੋਣਵੇਂ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ: 2022 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਆਟੋਨੋਮਸ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 75 ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ-ਅਧਾਰਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀਆਂ।

ਮਿਸ਼ਨ ਦਿਵਯਾਸਤ੍ਰ: 11 ਮਾਰਚ, 2024 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦਿਵਯਾਸਤ੍ਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਲਟੀਪਲ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟਲੀ ਟਾਰਗੇਟੇਬਲ ਵਾਰਹੈੱਡ (MIRV) ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਈ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਪਿਨਾਕਾ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਗਾਈਡੇਡ ਰਾਕੇਟ: ਪਿਨਾਕਾ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਗਾਈਡੇਡ ਰਾਕੇਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਫਲ ਉਡਾਣ ਪ੍ਰੀਖਣ 29 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਨੇ 120 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੇਂਜ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਟੀਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਉੱਨਤ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: 23 ਅਗਸਤ, 2025 ਨੂੰ, ਡੀਆਰਡੀਓ ਨੇ ਇੱਕ ਉੱਨਤ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਇੰਟਰਸੈਪਟਰ, ਛੋਟੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਲੇਜ਼ਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਹਾਈਪਰਸੋਨਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ: ਭਾਰਤ ਹਾਈਪਰਸੋਨਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਲਈ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਉੱਨਤ ਪ੍ਰੋਪਲਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2026 ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਡੀਓ ਨੇ ਇੱਕ ਸਕ੍ਰੈਮਜੈੱਟ ਕੰਬਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੈਸਟ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਾਈਪਰਸੋਨਿਕ ਵਿੰਡ ਟਨਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੁਸ਼ਾ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ: ਜੁਲਾਈ 2026 ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਡੀਓ ਨੇ ਕੁਸ਼ਾ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਸਫਲ ਉਡਾਣ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਇਸਨੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ, ਨਕਲੀ ਹਵਾਈ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ, ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ, ਮਨੁੱਖ ਰਹਿਤ ਹਵਾਈ ਵਾਹਨਾਂ (UAVs), ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਡੀਆਰਡੀਓ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨੀ-ਹਮਲਾ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲ: ਜੂਨ 2026 ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਡੀਓ ਨੇ ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦ੍ਵੀਪ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨੀ-ਹਮਲਾ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਉਡਾਣ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਨੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀਆਰਡੀਓ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਪ-ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਨੇਤ੍ਰ ਹਵਾਈ ਪੂਰਵ ਚੇਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਜੂਨ 2026 ਵਿੱਚ, ਡੀਆਰਡੀਓ ਨੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ' ਨੇਤ੍ਰ' ਹਵਾਈ ਪੂਰਵ ਚੇਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ (AEW&C) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਡੀਆਰਡੀਓ, ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹਵਾਈ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਅਸਲ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਲੜਾਈ ਪਲੈਟਫਾਰਮਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ, ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ, ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਫੌਜੀ ਬਲ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਚਾਲਨ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਰਾਸਤ

ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਫੌਜ ਉਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਡੋਲ ਇਰਾਦੇ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕਾਰਗਿਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਸਰਜੀਕਲ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਅਤੇ ਬਾਲਾਕੋਟ ਏਅਰ ਸਟ੍ਰਾਈਕ

ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਉੜੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨੇ 28-29 ਸਤੰਬਰ, 2016 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਲਾਂਚ ਪੈਡਾਂ 'ਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, 14 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਨੂੰ, ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ (CRPF) ਦੇ 40 ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 26 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਨੂੰ ਬਾਲਾਕੋਟ ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਨਾਗਰਿਕ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਦੇ ਸਾਲੇ ਮੌਲਾਨਾ ਯੂਸਫ਼ ਅਜ਼ਹਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ

ਮਈ 2025 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਫੌਜੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਟੀਕ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਨੌਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ।

ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਟੀਕ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਪੱਧਰੀ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਟਿਕਾਣੇ ਅਤੇ ਕਮਾਂਡ ਸੈਂਟਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈਸੀ-814 ਹਾਈਜੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਪੁਲਵਾਮਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਸਫ਼ ਅਜ਼ਹਰ, ਅਬਦੁਲ ਮਲਿਕ ਰਊਫ ਅਤੇ ਮੁਦਾਸਿਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 7 ਅਤੇ 8 ਮਈ, 2025 ਨੂੰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੈੱਟਵਰਕ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਯੁੱਧ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਡਰੋਨ ਵਿਰੋਧੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ।

ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸਰਗਰਮ, ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਖੁਫੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ, ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ 1999 ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ, ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ੌਰਯ ਵਿਜੈ ਯਾਤਰਾ

14 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਨੂੰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ 13 ਦਿਨਾਂ ਲੰਬੀ "ਸ਼ੌਰਯ ਵਿਜੈ ਯਾਤਰਾ" ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੁਹਿੰਮ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੁੱਧ ਸਮਾਰਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। 1,900 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦਰਾਸ ਦੇ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਸਮਾਰਕ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ 28 ਸਵਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਵਾਕ "ਇੱਕ ਰਾਇਡ, ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਇੱਕ ਸਲਾਮ" ਹੈ।

ਵ੍ਹੀਲਸ ਆਫ ਵੇਲੋਰ: ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਕਤੀ

ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ "ਵ੍ਹੀਲਸ ਆਫ ਵੇਲੋਰ: ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਕਤੀ" ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕੋਰ ਆਫ਼ ਸਿਗਨਲਜ਼ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡੇਅਰ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਡਿਸਪਲੇ ਟੀਮ ਨੇ 1 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ, ਦੋ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ 10 ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਟਲ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਹਸੀ ਸਟੰਟ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 9.8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਸੁਰੰਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 9 ਮਿੰਟ 47.97 ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਹਿੰਮਤ, ਹੁਨਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਟੀਮ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਅਜਿੱਤ ਸਾਹਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਟਾਈਗਰ ਹਿੱਲ ਐਕਸਪੀਡੀਸ਼ਨ 2026

ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਦਰਾਸ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ 17 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਨੂੰ ਟਾਈਗਰ ਹਿੱਲ ਐਕਸਪੀਡੀਸ਼ਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗਿਆਰਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਾਨਕ ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਗਾਈਡਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਇਹ ਪਹਿਲ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਆਜੀਵਿਕਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਤਿੰਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ 16 ਜੁਲਾਈ 2026 ਨੂੰ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਸਮਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਹੱਟ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰੇ ਨੇ ਕਾਰਗਿਲ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ, ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ, ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ 2026 ਨੂੰ ਖਾਲੁਬਾਰ ਯੁੱਧ ਸਮਾਰਕ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਥਾਈ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਟ੍ਰੈਕ ਅਤੇ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ

13 ਜੁਲਾਈ 2026 ਨੂੰ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ 137 ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ 5140 (ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਗਨ ਹਿੱਲ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੱਕ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਦੌਰਾਨ ਆਰਟਿਲਰੀ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਹੈਨਲੇ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ, ਆਧੁਨਿਕ ਲੜਾਈ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚ-ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਲੇਹ ਤੋਂ ਦਰਾਸ ਤੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਯਾਤਰਾ

ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ 12 ਅਤੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਨੂੰ ਲੇਹ ਤੋਂ ਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਸਮਾਰਕ ਤੱਕ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਔਖੇ ਇਲਾਕਿਆਂ-ਫੋਟੂ ਲਾ, ਨਾਮਿਕਾ ਲਾ ਅਤੇ ਉਮਬਾ ਲਾ- ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਜੈ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੀਰਜ, ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੇ।

ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਿੱਤ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹੇਗੀ।

ਸਤਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਗਿਲ ਜਿੱਤ ਦੀਆਂ ਗੂੰਜਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਿੱਤ ਹਿੰਮਤ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਅਮਰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਹਰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਰਗਿਲ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਅਟੱਲ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਜੈ ਦਿਵਸ 'ਤੇ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਪਣੇ ਬਹਾਦਰ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਟੱਲ ਹਿੰਮਤ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਸਮਰਪਣ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਹਵਾਲਾ:

PIB ਪਿਛੋਕੜ ਸਮੱਗਰੀ

https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?NoteId=154940&ModuleId=3®=48&lang=2

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2273854®=3&lang=1

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2182277®=48&lang=2

https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?NoteId=154617&ModuleId=3®=48&lang=2

https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?NoteId=159190&ModuleId=3®=48&lang=1

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ:

https://gallantryawards.gov.in/assets/wars/596980200_2022-06-15_war.pdf

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2267339®=3&lang=1

https://www.brahmos.com/page/brahmos-ਮਿਜ਼ਾਈਲ

https://www.brahmos.com/page/history

https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?ModuleId=3&NoteId=154353®=3&lang=2

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2284394®=3&lang=1

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2280329®=48&lang=2

https://x.com/firefurycorps/status/2076717568342282406?s=20

https://x.com/firefurycorps/status/2076853104264556913?s=20

https://x.com/firefurycorps/status/2075545901016166493?s=20

https://x.com/firefurycorps/status/2078179383681138976?s=20

https://www.dmamod.gov.in/

https://www.pib.gov.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=198903®=48&lang=2

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2282572®=3&lang=1

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2288526®=3&lang=1

https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2273160®=3&lang=1

PDF ਫਾਈਲ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ

**

ਪੀਆਈਬੀ ਰਿਸਰਚ/ਏਕੇ

(Explainer ID: 159313)